

Piercing och tatuering

– hälsorisker samt gällande lagar och regler

Citera gärna Socialstyrelsens rapporter, men glöm inte att uppge källan.
Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

ISBN 978-91-86585-13-6

Artikelnr 2010-4-2

Layout: Svensk Information

Foto: iStockPhoto

Tryck: Edita Västra Aros, Västerås, maj 2010

Piercing och tatuering

– hälsorisker samt gällande lagar och regler

Innehåll

Inledning	6
Några begrepp som är bra att känna till	7
Hälsorisker vid piercing och tatuering	8
Riskerna för smittspridning	8
Infektioner	9
Rutiner för hudinfektion.	9
Rutiner vid ingreppet.	9
Rengöring, desinficering och sterilisering av instrument	10
Nickelallergi	11
Allergi och andra risker med tatueringsfärgen	11
Skador på tänder och i munhålan	11
Ärrbildning	12
Att tänka på	12
Gällande lagar och regler för piercing och tatuering	14
Miljöbalken	14
Du ska anmäla din verksamhet i förväg	14
Du måste följa hänsynsreglerna	15
Du har ansvar för egenkontrollen	15
Du ska känna till regler om kemikalier	15
Viktiga kapitel i miljöbalken	16
Viktiga förordningar som är kopplade till miljöbalken	16
Du ska känna till särskilda regler om nickel	16
Du ska känna till regler om avfall.	17
Smittskyddslagen	17
Brottsbalken	17
Föräldrabalken	17
Läkemedelsverkets föreskrifter	18

Vad innebär miljöbalken i praktiken?	19
Att tänka på när du startar din verksamhet	19
Du måste göra en anmälan	19
Att lokalen är ändamålsenlig	20
Att tänka på när det gäller egenkontroll	20
Du ska fördela det organisatoriska ansvaret	20
Du ska upprätta rutiner för fortlöpande kontroll	20
Du ska göra regelbundna riskbedömningar	21
Du ska göra en förteckning över kemiska produkter	21
Viktiga paragrafer i förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll ...	21
Regler om tillsyn	22
Sammanfattande laghänvisning	23

Inledning

Det blir allt vanligare att människor piercar och tatuerar sig. Dessa ingrepp är förknippade med hälsorisker. I denna skrift beskrivs hälsoriskerna och hur de kan förebyggas. Skriften vänder sig till dig som arbetar med piercing och tatuering och därmed är verksamhetsutövare.

Skriften redogör även för vilka krav som ställs i gällande lagstiftning när det gäller piercing, tatuering och andra former av yrkesmässig hygienisk behandling.

Informationen har tagits fram efter samråd med Kemikalieinspektionen, Karolinska Institutet, Karolinska sjukhuset samt kommunala miljöinspektörer. Kontakter har även tagits med yrkesmässiga utövare av piercing och tatuering.

För mer information – se Socialstyrelsens allmänna råd om yrkesmässig hygienisk verksamhet (SOSFS 2006:4) och Socialstyrelsens handbok om sådan verksamhet (art.nr. 2006-101-3).

NÅGRA BEGREPP SOM ÄR BRA ATT KÄNNA TILL

- Hygienisk behandling – piercing, tatuering, skönhetsbehandling och massage, mm.
- Yrkesmässig utövare – den som är näringsidkare, kallar sig företagare, bedriver kommersiell verksamhet, utför tjänster åt någon och/eller tar betalt.
- Piercing – håltagning (penetrering) av såväl över- som underhud, för att tillföra ett smycke eller liknande.
- Tatuering – applicering med nål av färg i hudens djupare lager. Som tatuering räknas även kosmetisk tatuering, t.ex. permanent läpplinje.
- Desinfektion – flertalet mikroorganismer dör, t.ex. genom att man diskar instrument i en diskdesinfektor.
- Huddesinfektion – desinficering av huden, t.ex. med ett alkoholbaserat desinfektionsmedel. Syftet är att undvika att bakterier på hudens yta förs ner i de djupare hudlagren, där de kan leda till infektion.
- Sterilisering – alla former av mikroorganismer dör, t.ex. när instrument steriliseras i en autoklav.
- Tillsynsmyndighet – i detta fall den kommunala nämnd som utövar den operativa tillsynen över miljö- och hälsoskyddet i kommunen, utifrån miljöbalkens bestämmelser.
- Miljöbalken – den lag som bl.a. reglerar piercing- och tatueringssamhet.
- Smittskyddslagen – den lag som innehåller övergripande reglering kring smittsamma sjukdomar.
- Smittskyddsförordningen – den förordning som reglerar vilka sjukdomar som är anmälningspliktiga.
- Föräldrabalken – den lag som ”reglerar föräldrarnas ansvar för fostran av sina barn”.
- Brottsbalken – den lag som reglerar brott och straff för den som utsätter annan för smittrisker, antingen avsiktligt eller genom vårdslöshet eller försummelse.
- Miljönämnd – den kommunala nämnd som har ansvar för tillsynen över miljö- och hälsoskyddet i kommunen. Andra namn kan förekomma i olika kommuner, t.ex. miljö- och byggnämnd eller miljö- och hälsoskyddsnämnd.
- Olägenhet för människors hälsa – ett centralt begrepp i miljöbalken. Med detta menas störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Hälsorisker vid piercing och tatuering

Att pierca eller tatuera sig innebär alltid en hälsorisk eftersom kroppens eget skydd i form av hud eller slemhinnor punkteras.

Några oönskade effekter av tatuering och piercing kan vara olika slags infektioner, allergier, skador i munhålan eller ärrbildningar. För att minimera hälsoriskerna vid piercing och tatuering är det viktigt att ha goda hygienrutiner. Det är också viktigt att du som tatueringsspecialist kontrollerar att det inte finns några farliga ämnen i tatueringssvartfärgen.

Tatuering och piercing bör inte ske vid vissa sjukdomstillstånd eller vid medicinerings. Vid osäkerhet kontakta läkare eller tandläkare

RISKERNA FÖR SMITTSPRIDNING

Det finns olika vägar för smittspridning:

- *Direkt kontaktsmitta* – när bakterier överförs genom hudkontakt mellan olika personer.
- *Indirekt kontaktsmitta* – när bakterier överförs genom dåligt rengjorda händer, instrument och kläder.
- *Blodsmitta* – när smittämne från blod, direkt eller indirekt, förs in i och via vävnad/blodsystem.

Hepatit och hiv är exempel på infektioner som kan överföras via blod eller andra kroppsvätskor. Smittan kan överföras till den som sticker eller skär sig på använda kanyler eller instrument om den som piercats/tatueras är smittad. Smittan kan också överföras från en smittad person om samma instrument eller kanyl används till andra personer utan att rengöras, desinfekteras och steriliseras vid varje tillfälle. Smittan kan även på liknande sätt överföras till kunden från en smittad person som utför tatuering/piercing.

INFEKTIONER

En infektion kan uppkomma om bakterier från hudens yta förs ner i de djupare hudlagren. Infektioner kan dock förebyggas genom god handhygien, huddesinfektion och att desinficera och/eller sterilisera instrument.

Rutiner för huddesinfektion

Desinficera *alltid* den hud som ska penetreras. Det gör du enklast med en tvättkompress med desinfektionsmedel. Använd ett alkoholbaserat medel, t.ex. klorhexidinsprit 5 mg/ml.

Vissa personer kan reagera med hudrodnad på dessa medel, och då kan du i stället använda 70-procentig etanol. Etanol håller inte huden ren lika länge som klorhexidinsprit.

Rutiner vid ingreppet

Bakterier och virus finns hela tiden i vår närhet. För att undvika spridning av sjukdomsframkallande organismer kan du göra på följande sätt:

1. Sprita händerna och låt dem lufttorka.
2. Ta på handskar.
3. Tvätta piercing-/tatueringområdet med desinfektionsmedel och lufttorka.
4. Pierca/tatuera.
5. Torka bort eventuellt blod runt det tatuerade/piercade området.
6. Ta av handskarna.
7. Sprita händerna.

Använd alltid *skyddshandskar för engångsbruk* vid kontakt med kundens kroppsvätskor, t.ex. blod eller saliv. Risken för blodsmitta minimeras genom att du arbetar så blodfritt som möjligt. Ett sätt att minska blödningen vid piercing är att använda tunna nålar. Vid tatuering kan du minska blödningen genom att inte tatuera under för långa tidsperioder.

Var även noga med hygienien när du använder färglösningar. Återanvänd aldrig färg som hållts upp från större förpackning.

Förvara smycken som du kommer att använda vid håltagning i steril förpackning.

Rengöring, desinficering och sterilisering av instrument

Använd alltid rengjorda, desinfekterade och steriliserade instrument vid piercing och tatuering. Du kan gå till väga på följande sätt:

1. Avlägsna allt synligt smuts på instrumentet genom mekanisk rengöring.
2. Spola igenom kanylerade (rörformiga) instrument med kallt vatten.
3. Värmedesinficera instrumenten i en diskdesinfektor.
4. Sterilisera instrumenten

Det bästa är att skicka smycken och instrument till en sterilcentral för sterilisering. Om det inte är möjligt kan du sterilisera smycken och instrument i en autoklav.

Att autoklavera själv rekommenderas inte, eftersom det kräver omfattande kunskap om sterilisering och hantering av sterilt material. Men om du använder autoklav måste du kontrollera den regelbundet genom att skicka sporprov för analys. Sporprovet fungerar som en sorts funktionskontroll av autoklaven.

Diskdesinfektorn behöver kontrolleras en gång om året. Det görs enklast genom att du tecknar ett serviceavtal med det företag som tillhandahållit diskdesinfektorn.

NICKELALLERGI

En vanlig allergisk reaktion vid piercing och tatuering är nickelallergi. Allergin orsakas av intensiv hudkontakt med föremål som avger nickel, t.ex. vissa smycken, klockor, knappar och glasögon av metall.

Nickelallergi kan leda till eksem med rodnad, svullnad, blåsor, sprickor och klåda. Allergin ökar risken för handeksem, som kan påverka arbetsförmågan och livskvaliteten. Allergin är livslång. Det finns bara ett sätt att förebygga nickelallergi – genom att undvika hudkontakt med föremål som avger nickel.

I EU finns gemensamma regler för hur mycket nickel som får avges från piercingsmycken och örhängen.

ALLERGIRISK OCH ANDRA RISKER MED TATUERINGSFÄRG

Det har visat sig att kemiska ämnen i tatueringsfärger har orsakat allergier, t.ex. i form av eksem. Risken att få eksem på grund av tatueringsfärg är dock liten.

Det kan också förekomma ämnen med andra hälsofarliga egenskaper, t.ex. har tatueringsfärg i vissa fall visat sig innehålla blyföreningar som har flera farliga egenskaper, bl.a. fosterskadande. Var därför särskilt uppmärksam på tatueringsfärger som innehåller farliga metallföreningar (salter) av t.ex. kvicksilver, krom, kobolt eller kadmium.

På senare tid, i Holland, har också uppmärksammats att tatueringsfärger innehållit bakterier som kan orsaka infektioner.

SKADOR PÅ TÄNDER OCH I MUNHÅLAN

Vid piercing i munhålan eller läpparna riskerar man skador på både tänder och vävnader i munnen. Det kan handla dels om tandlossning och skador på tänderna, dels om att tandköttet förstörs eftersom det utsätts för slitage mot det hårda piercingsmycket.

Piercing i munhålan kan även leda till kraftiga blödningar och till nervskador, vilket i sin tur kan påverka talet och ätförmågan. Skador i munhålan kan bli bestående.

ÄRRBILDNING

Ärrbildning kan uppstå både vid piercing och vid tatuering. En ärrbildning yttrar sig som knölar eller andra typer av förändringar av huden, och i många fall blir skadan bestående. Vissa delar av kroppen är mer benägna att bilda ärr än andra, t.ex. bröstbensområdet.

Ärrbildning kan förebyggas genom att piercingnålarna har samma storlek som läksmycket. Det är även viktigt att läksmycket inte är för kort, eftersom det då finns risk för att det växer in i huden, med ärrbildning som följd.

Vid tatuering är det viktigt att inte gå för djupt med nålen för att undvika ärrbildning.

ATT TÄNKA PÅ...

Det är viktigt att lämna *information till kunden* om hälsoriskerna. Många utövare av yrkesmässig hygienisk behandling lämnar skriftlig information om eftervård till kunden. Detta ger kunden en möjlighet att ta till sig informationen i lugn och ro efter behandlingen. Eftervård är viktig för att minska risken för följdinfektioner, skador i munnen, ärrbildning och allergier.

Enligt miljöbalken ska kommunens miljönämnd kontakta landstingets smittskyddsläkare vid iakttagelser som kan ha betydelse för smittskyddet.

Efter tatuering och piercing accepteras man inte som *blodgivare* förrän efter sex månader.

Lagar och regler för piercing och tatuering

Det finns ett antal lagar och regler som du behöver känna till när det gäller piercing och tatuering. Nedan följer en genomgång av de viktigaste.

MILJÖBALKEN

Miljöbalken är den övergripande miljölagen i Sverige.

Piercing- och tatueringsverksamhet regleras av miljöbalken och tillhörande förordningar. Lagen riktar sig direkt till dig som är verksamhetsutövare. Verksamhetens storlek är inte avgörande för om lagen gäller eller inte – den gäller alltså även enmansföretagare.

I miljöbalken står att verksamhetsutövaren ska ha *kunskap om riskerna* i sin verksamhet och *system att kontrollera* den. Den som erbjuder yrkesmässig hygienisk behandling som innebär risk för blodsmitta är skyldig att anmäla sin verksamhet och se till att de krav som ställs är uppfyllda.

Du ska anmäla din verksamhet i förväg

Den som bedriver yrkesmässig hygienisk verksamhet ska anmäla detta till kommunens miljönämnd senast sex veckor innan verksamheten påbörjas.

Om du inte anmäler verksamheten kan miljönämnden ålägga dig en miljöstraffavgift. Det framgår av förordningen om miljöstraffavgifter när detta kan bli aktuellt.

Miljönämnden har också rätt att ta ut en avgift för att hantera din anmälan och för tillsyn av verksamheten. Kommunfullmäktige i respektive kommun beslutar om avgiftens storlek, och den kan därför variera mellan kommunerna. Kontrollera vad som gäller i din kommun.

Du måste följa hänsynsreglerna

I miljöbalken finns några övergripande regler (hänsynsregler) som gäller all verksamhet:

- Bevisbördan ligger alltid hos dig som driver verksamheten, vilket innebär att du är skyldig att visa att verksamheten uppfyller miljöbalkens krav.
- Du ska ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.
- Du ska vidta åtgärder för att hålla en god allmän hygien och för att minska risken för skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön (försiktighetsåtgärder).
- Du ska hushålla med råvaror och energi.
- Du ska undvika kemiska produkter som kan medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med mindre farliga produkter.

Du har ansvar för egenkontrollen

Du har ansvar för egenkontrollen, vilket innebär att du ska övervaka din verksamhet på ett systematiskt sätt. Syftet med egenkontrollen är att minimera riskerna för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Den som bedriver yrkesmässig hygienisk verksamhet som riktar sig till allmänheten berörs av reglerna i förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Du ska känna till regler om kemikalier

Det ska finnas en förteckning över de kemiska produkter i verksamheten som kan innebära risker utifrån hälso- och miljösynpunkt.

Det är viktigt att kontrollera att det inte finns farliga kemiska ämnen i tatueringsfärgen. Det gäller framförallt för tatueraren som köper in färger att ställa frågor om det till sina leverantörer. I Sverige saknas regler om kemiska ämnen som inte får ingå i tatueringsfärger, men det är ändå, enligt miljöbalken, ett ansvar för verksamhetsutövaren att undvika färger med farliga ämnen som kan ge skador.

VIKTIGA KAPITEL I MILJÖBALKEN (SFS 1998:808)

- Allmänna hänsynsregler, kapitel 2, § 1–9
- Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (inkl smittskydd), kapitel 9
- Kemiska produkter och biotekniska organismer, kapitel 14
- Avfall och producentansvar, kapitel 15
- Tillsyn m.m., kapitel 26
- Avgifter, kapitel 27
- Tillträde m.m., kapitel 28
- Miljöbrott, kapitel 29

VIKTIGA FÖRORDNINGAR SOM ÄR KOPPLADE TILL MILJÖBALKEN

- Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
- Förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll
- Förordning (1998:950) om miljöstraffavgifter

Den som tillverkar eller importerar stora mängder kemikalier, till exempel tatueringsfärg, eller tillhandahåller kemiska produkter på marknaden måste anmäla detta till Kemikalieinspektionens produktregister. Anmälan ska ske senast när verksamheten påbörjas. Anmälan gäller kemikalier som importerats från länder i och utanför EU. Man ska lämna information om det finns några farliga ämnen i produkten, och om de kan medföra risker vid den avsedda användningen

Du ska känna till särskilda regler om nickel

Det finns också regler angående nickel i produkter, t.ex. smycken. Smycken som används under läkning av såret efter piercing får inte användas om mängden nickel som avges från smyckena överskrider 0,2 mikrogram per cm² och vecka.

Föremål som är avsedda att komma i direkt och långvarig kontakt med huden, t.ex. piercingsmycken, får inte avge mer än 0,5 mikrogram per cm² och vecka under minst två år. Detta gäller även smycken som har en beläggning.

Du ska känna till regler om avfall

Avfall från yrkesmässig hygienisk verksamhet kan till stor del jämföras med hushållsavfall, men vissa typer av avfall, exempelvis kemikalier, ska hanteras på särskilt sätt. Vänd dig till din kommun för mer information om vad som gäller.

Du är skyldig att se till att avfall som kan vara skadligt för människors hälsa eller för miljön hanteras så att eventuella risker minskas.

SMITTSKYDDSLAGEN

Smittskyddslagens bestämmelser omfattar alla smittsamma sjukdomar. Till lagen finns förordningar kopplade, som bl.a. reglerar vilka sjukdomar som är anmälningspliktiga.

BROTTSBALKEN

Den som utsätter någon annan för smittrisker avsiktligt, genom vårdslöshet eller försummelse kan dömas till straff enligt brottsbalken. Några brott som kan förekomma i samband med smittspridning är misshandel, vållande av kroppsskada eller sjukdom, samt framkallande av fara för annan.

FÖRÄLDRABALKEN

Socialstyrelsen har i en skrivelse till Statens medicinsk-etiska råd (SMER) uttalat sig när det gäller skönhetsoperationer av minderåriga. Enligt Socialstyrelsen faller även ingrepp som piercing/håltagning och tatuering inom vårdnadshavarens bestämmanderätt enligt 9 kap föräldrabalken. Det innebär att om vårdnadshavaren, vanligen föräldrarna, inte har gett sitt samtycke får ett sådant ingrepp inte göras så länge barnet är omyndigt. Att barnet bedöms vara kompetent att förstå innebörden och konsekvenserna av ingreppet tar inte över vårdnadshavarens yttersta ansvar och skyldighet att bestämma om barnets personliga angelägenheter, ibland även mot barnets vilja.

LÄKEMEDELSVERKETS FÖRESKRIFTER

Ämnen och beredningar som är tänkta att användas på kroppens yttre delar eller på tänder och slemhinnor i munhålan, för att, i första hand, rengöra eller parfymera, ändra utseende, korrigera lukt eller skydda och bibehålla kallas för kosmetiska och hygieniska produkter. Läkemedelsverket har regler som gäller för alla som tillverkar, importerar eller säljer sådana produkter. Tatueringsfärg är dock inte en kosmetisk eller hygienisk produkt eftersom den är avsedd att föras ned i huden.

Vad innebär miljöbalken i praktiken?

ATT TÄNKA PÅ NÄR DU STARTAR DIN VERKSAMHET

Du måste göra en anmälan

Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan driva eller arrangera en yrkesmässig hygienisk verksamhet som innebär risk för blodsmitta genom användning av skalpell, akupunktur nålar, piercingverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg. Anmälan ska göras till miljönämnden i den kommun där verksamheten ska drivas. Du måste göra anmälan senast sex veckor innan du tänker starta verksamheten, om inte miljönämnden bestämt något annat. Även om du tar över en lokal efter någon annan måste du som regel göra en anmälan.

I anmälan ska bl.a. följande framgå

- uppgifter om innehavaren
- ritningar vad gäller lokalens utseende
- tekniska beskrivningar av lokalen och verksamheten.

Övrig information om hur en anmälan ska utformas kan du få från miljönämnden i din kommun. I samband med anmälan bör du ha tänkt igenom hur din egenkontroll ska utformas.

Kommentar: Anmälningsplikten gäller inte sådana verksamheter där man vid håltagning (t.ex. av öron) enbart använder ett sterilt smycke som sitter i en engångskassett och där smycket inte behöver vidröras, eftersom det då inte finns risk för blodsmitta. Däremot ingår dessa verksamheter bland de yrkesmässigt hygieniska och omfattas av generella krav på egenkontroll m.m.

Att lokalen är ändamålsenlig

När du väljer lokal bör du tänka på att lokalen ska vara tillräckligt stor för att kunna separera rena ytor från smutsiga. Det måste t.ex. finnas en yta för hantering av desinfekterade och/eller sterila instrument och en yta för använda instrument, för att minska risken för smittspridning.

Det är viktigt att det finns avgränsade utrymmen för väntrum och behandlingsrum samt för rengöring och sterilisering av utrustning, med skåp för rent respektive sterilt material. För att kunna sköta handhygien behöver du ha tvättställ i behandlingsrummet. Det bör även finnas speciella utrymmen för städredskap.

Det är också viktigt att tänka på vilka material som används i lokalen så att den blir lättstädad – undvik t.ex. heltäckningsmatta på golvet. God ventilation och lämplig temperatur är andra viktiga faktorer som bidrar till en bra allmänhygien.

ATT TÄNKA PÅ NÄR DET GÄLLER EGENKONTROLL

Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll beskriver de krav på egenkontroll som ställs i miljöbalken. Hur kontrollen utformas och dokumenteras beror naturligtvis på verksamhetens omfattning och vilken påverkan den kan ha på människors hälsa och miljö.

Du ska fördela det organisatoriska ansvaret

Det måste finnas en fastställd fördelning av det organisatoriska ansvaret i en anmälningspliktig verksamhet. Det kan t.ex. innebära att du som verksamhetsansvarig fördelar ansvaret på personalen och dokumenterar vem som ansvarar för vad.

Syftet med ansvarsfördelningen är att ringa in de frågor och åtgärder som har eller kan ha betydelse för skyddet av miljön eller människors hälsa. Exempelvis kan det framgå av fördelningen vem som ansvarar för kontrollen av utrustningen.

Du ska upprätta rutiner för fortlöpande kontroll

Det måste finnas rutiner för att dokumentera de åtgärder som vidtas för att säkerställa en god hälsoskyddsnivå i verksamheten. Exempel på sådant som bör dokumenteras är funktionskontroll av diskdesinfektor och steriliseringsutrustning.

Du ska göra regelbundna riskbedömningar

Du måste fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma risker med verksamheten för människors hälsa och miljön. Ett sätt att göra detta är att följa upp om kunder drabbas av infektioner, ett annat sätt är att kontrollera de produkter som används.

Hur ofta du behöver göra en sådan riskbedömning beror på vilken påverkan din verksamhet har på människors hälsa och miljön.

Du ska göra en förteckning över kemiska produkter

Det måste finnas en förteckning över verksamhetens kemiska produkter som kan innebära en risk från hälso- eller miljösynpunkt. Exempel på sådana kemikalier är tatueringsfärg och rengöringsmedel.

I förteckningen ska följande framgå:

- produktens namn (handelsnamnet)
- till vad och i vilket sammanhang kemikalien används
- hur mycket som används
- information om hur skadlig produkten är för människa och miljö
- klassificering av produkten när det gäller hälso- och miljöfarlighet.

VIKTIGA PARAGRAFER I FÖRORDNINGEN (SFS 1998:901) OM VERKSAMHETSUTÖVARENS EGENKONTROLL

- Förordningen gäller den som yrkesmässigt bedriver en anmälningsskyldig verksamhet (§ 1).
- Det ska finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret (§ 4).
- Det ska finnas fortlöpande kontroll av all utrustning för att förebygga olägenhet för människors hälsa och miljön (§ 5).
- Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt (§ 6).
- Det ska finnas en förteckning över kemiska produkter i verksamheten som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt (§ 7).

REGLER OM TILLSYN

Tillsynen av verksamheterna utförs av den kommunala nämnd som har ansvar för tillsynen över hälsoskyddet i kommunen (miljönämnd eller motsvarande). När det gäller tillsynsansvar för tillverkning och införsel (import) av tatueringsfärger är även Kemikalieinspektionen ansvarig vid sidan av kommunerna.

Socialstyrelsen är *central tillsynsvägledande myndighet*. Det innebär att vi ska vägleda och stödja miljönämnderna i tillsynsverksamheten. Det gör vi bl.a. genom allmänna råd och annan vägledande information. Socialstyrelsen är ansvarig för tillsynen inom smittskyddsområdet.

Meningen med miljönämndens tillsyn är att kontrollera att du har en sådan egenkontroll att det inte uppkommer några miljö- och hälsorisker. Tillsynen kan bestå av att inspektören kontrollerar din dokumentation, de undersökningar du utför, dina arbetsrutiner och verksamheten i övrigt. Inspektörerna på tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde till dina lokaler.

Om det finns brister i lokalen eller verksamheten kan miljönämnden kräva att du åtgärdar bristerna omgående eller inom viss tid, eller att du gör vissa undersökningar. Nämnden kan också kräva att du åtgärdar sådant som sprider eller misstänks sprida smittsamma sjukdomar.

I allvarliga fall kan miljönämnden förbjuda dig att bedriva verksamheten för att hindra spridning av smitta. Inspektören har även befogenheter att förstöra vissa material och att få tillträde till lokalerna med polishandräkning, för att t.ex. ta prover.

SAMMANFATTANDE LAGHÄNVISNING

- Miljöbalken (1998:808)
 - Allmänna hänsynsregler, kapitel 2, §§ 1–9
 - Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, kapitel 9
 - Kemiska produkter och biotekniska organismer, kapitel 14
 - Avfall och producentansvar, kapitel 15
 - Tillsyn m.m., kapitel 26
 - Avgifter, kapitel 27
 - Tillträde m.m., kapitel 28
- Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 33–38 §§, 45–46 §§
- Förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll
- Förordning (1998:950) om miljöstraffavgifter, samt bilagan 1.1, 4 st
- Smittskyddslagen (2004:168)
- Smittskyddsförordningen (2004:255)
- Brottsbalken (1962:700) 3 kap 5–6 §§, 8–9 §§
- Föräldrabalken (1949:381) 9 kap
- Kemikalieinspektionens författningssamling (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter
- REACH (Europaparlamentet och rådets förordning (EG nr 1907/2006) om registrering, utvärdering godkännande och begränsning av kemikalier.) (Nickel bilaga XVII)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG nr 1272/2008) om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.
- Läkemedelsverkets föreskrifter

Vilka krav ställer lagstiftningen på den som håller på med piercing och tatuering?

Eftersom dessa verksamheter innebär hälsorisker är det viktigt att veta vad som gäller. Skriften beskriver hälsorisker och hur de kan förebyggas samt vad lagen säger.

Denna information har tagits fram efter samråd med Kemikalieinspektionen, Karolinska sjukhuset, Karolinska institutet, samt kommunala miljöinspektörer. Kontakter har även tagits med yrkesmässiga utövare av piercing och tatuering.

Piercing och tatuering – hälsorisker samt gällande lagar och regler (artikelnr 2010-4-2) kan beställas från Socialstyrelsens beställningsservice, 120 88 Stockholm
www.socialstyrelsen.se/publikationer
E-post: socialstyrelsen@strd.se
Fax: 08-779 96 67

Broschyren kan också laddas ner/beställas på
www.socialstyrelsen.se

